

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1989/37

KARAR NO : 1989/37

ÖZET :Askerlikle ilişiği kesilen sanığın,askeri olmayan suçuna ait davanın 353 sayılı Kanununun 17. maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : İbrahim Malgır

O L A Y : Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde yasa dışı PKK örgütü üyesi olmak ve eylemlerde bulunmak suçundan sanık ve tutuklu olarak yargılanan İbrahim Malgırın, 29/3/1988 günlü celsede vermiş olduğu kürtçe yazılı dilekçede bölücülük propagandası yaptığı ve 2932 sayılı Türkçeden Başkar Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanuna muhalefet ettiği ileri sürülmüştür.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı, 5/4/1988 gün, 162-28 sayı ile; 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 10/F. maddesine göre askeri yargı organlarınca tutuklanan kişilerin asker kişi sayılması ve atılı suçun askeri mahal olan sıkıyönetim mahkemesi duruşma salonunda işlenmesi nedeniyle 353 sayılı Kanunun 9. maddesi gereğince görevsizliğe ve evrakın gereği için 7.Kolordu Askeri Savcılığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı, 18/4/1988 gün, 615-502 sayı ile; sanığın bölücülük propagandası yaptığı ve 2932 sayılı Kanuna muhalefet ettiği, bu sebeple Türk Ceza Kanununun 142/3., 141/6 maddesi yoluyla 142/5 ve 2932 sayılı Kanunun 4/b. maddeleri gereğince tecziyesi için hakkında kamu davası açmıştır.

Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 27/9/1988 gününde, 1450/735 sayı ile; sanığın sabit olan eylemlerinden ötürü Türk Ceza Kanununun 142/3., 141/6 madde yoluyla 142/5 ve 2932 sayılı Kanununun 4/b. maddeleri uyarınca mahkûmiyetine karar vermiştir.

Bu kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Askeri Yargıtay 3.Dairesi, 14/3/1989 gününde, 132/143 sayı ile: (Sanığın iddia konusu suçları, başka bir suçtan dolayı Diyarbakır 7.Kolordu Özel Askeri cezaevinde tutuklu bulunduğu ve 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılandığı sırada 29/3/1988 tarihinde işlediği, sıkıyönetimin kalkması nedeniyle mezkûr cezaevinin Adalet Bakanlığına devredilip 1 nolu E tipi tutukevi adını aldığı, hükmün ise sanığın bu cezaevinde bulunduğu tarihte ve 27/9/1988 tarihinde verildiği gözönüne alındıkta davanın hangi mahkemede bakılması lâzım geldiği önem kazanmaktadır.

.../...

Hernekadar sanığın başka bir suçtan dolayı askeri yargı organlarında tutuklanıp askeri cezaevinde bulunduğu ve sıkıyönetim 1 nolu askeri mahkemesinde yargılandığı sırada bu suçu işlemeden ötürü askeri mahkemede yargılanması akla gelen ilk ihtimal ise de; daha sonra askeri cezaevinin Adalet Bakanlığına devredilip sivil cezaevine dönüşmüş bulunması, bu işlemde ötürü sanığın asker kişi sıfatının sona ermesi ve iddia konusu suçun da Türk Ceza Kanununun kapsamında bulunması sebebiyle yargılamayı gerektiren ilgi kesildiğinden davanın adli yargıda intaç ve neticelenmesi gerekmektedir) de mek suretiyle hükmün görev yönünden bozulmasına karar vermiştir.

Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 13/6/1989 gününde, 1387/413 sayı ile; Askeri Yargıtayın bozma ilâmına uyarak görevsizlik kararı vermiştir.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, 31/8/1989 gününde, 314/220 sayı ile; 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun 10/F fıkrasına göre sanığın suç tarihinde asker kişi olduğu ve aynı Kanunun 9. maddesine göre askeri mahkemenin görevli bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 25/10/1989 günlü, 3207 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE ; Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Muammer Turan'ın Başkanlığı'nda, İhsan Özkaya Ahmet Sevgili, Uzel Kızılkılıç, Yavuz T.Özgen, Ersin Eserol ve Dr.Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 8/12/1989 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Hakim Kıdemli Yüzbaşı Ekrem Gülseçkin'in adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanığın sıkıyönetim askeri mahkemesinde yargılandığı sırada bölücülük propagandası yaptığı ve 2032 sayılı Türkceden Başka Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkındaki Kanuna muhalefet ettiği iddia edilerek Türk Ceza Kanununun 142/3, 141/6, 142/5 ve 2932 sayılı Kanunun 4/b. maddeleriyle tecziyesi istemiyle hakkında kamu davası açılmıştır.

Dosya münderecatına göre sanığın önce Adalet Bakanlığı Eskişehir özel tip cezaevine, oradan da gene Adalet Bakanlığı Aydın özel tip cezaevine nakledildiği anlaşılmaktadır.

353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 9. maddesinde; askeri mahkemelerin görevleri, asker kişilerin askeri olan suçlarıyla bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde veya

askeri hizmet ve görevleri ile ilgili işledikleri suçlara ait davalara bakmak olarak gösterilmiştir.

Dava konusu olayda sıkıyönetim askeri mahkemesince tutuklanan sanığın 353 sayılı Kanununun 10/F. maddesi gereğince asker kişi olması ve suçun askeri mahalde işlenmesi nedenleriyle askeri yargı yerinin görevli olabileceği düşünülebilir ise de, sanığa atılı suçların niteliğinin gözönünde tutulması gerekir.

Askeri suç, gerek öğretide gerekse uygulamada asker kişiler tarafından işlenmesi olanağı bulunup da Türk Ceza Kanununda bir bölümü veya bütünü düzenlenmeyen ve askeri bir hizmet ve görevin ihlâlini ifade eden suçlarla bu nitelikte olmamakla beraber askeri bir menfaatı koruma amacı güden ve Askeri Ceza Kanunu tarafından düzenlenen veya yapılan gönderme nedeniyle bu Kanunun uygulama alanına giren suçlar olarak tarif edilmektedir. Askeri cezaevinden Adalet Bakanlığına bağlı sivil cezaevine gönderilen sanığın "asker kişi" sıfatı kalmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda atılı suçun Türk Ceza Kanununda düzenlenip, askeri suç kapsamında bulunmaması ve sanığın askeri mahkemede yargılanmasını gerektiren ilişkinin de kesilmiş olması nedeniyle davanın 353 sayılı Kanununun 17. maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 31/8/1989 günlü, 314-220 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 8/12/1989 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Muammer TURAN

Üye
İhsan Özkaya

Üye
Ahmet Sevgili

Üye
Uzel Kızılkılıç

Üye
Yavuz T. Eren

Üye
Ersin Eserol

Üye
Dr. Önder Ayhan

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

G/T.